

Verslag

Van de werkbijeenkomst van de commissie **Fysieke Leefomgeving (FL)**
van de Gemeente Oude IJsselstreek,
gehouden op donderdag **21 maart 2019** om 20.45 uur in de DRU Cultuurfabriek te Ulft

Aanwezig: Erik Schieven, commissievoorzitter
Dorien de Keyzer, commissiegriffier

Lokaal Belang

Barry Kock
Gerard Sinke
Ine Hofs

CDA

Ruben Driever
Memet Tekinerdogan
Sylvia Stuivenberg

SP

Heini Peters
Suzan Tuit
Waldo van Pluur

PvdA

John Haverdil
Willie Oort

VVD

Annemarie Pothof
Jos Sluiter

D66

Ine Woudstra

College: Janine Kock
Ben Hiddinga
Ria Ankersmit

Ambtelijk: Conny Huijskes
René Alofs
Charlotte Walther
Richard Krabben

Afwezig met afmelding: Gerrit Vossers

Toelichting op verslag deel 1: Dit verslag vat de reacties van de verschillende fracties op het tussen-concept 'uitnodigingskader duurzame energie' samen. Het document is eerder toegestuurd aan de raadsleden en tijdens de bijeenkomst uitgelegd aan de hand van vier stellingen. Hieronder vindt u per stelling een samenvatting:

DEEL 1

Onderwerp <i>Aard bespreking</i>	Inleiding <i>Open gesprek</i>
	<i>Voorafgaand aan de inleiding worden een aantal vragen gesteld door verschillende raadsleden. Sommige vragen zijn direct beantwoord. Andere komen in de loop van de avond aan de orde. De inleiding begint met een presentatie door bureau Over Morgen.</i>
Samenvatting	Naast de inhoudelijke vragen (begrip en relatie andere onderwerpen), werd door Lokaal Belang kritisch gereageerd op het participatieproces tot nu toe.
Lokaal Belang	Er is kritiek op het participatieproces tot nu toe: er is een beperkt aantal stakeholders betrokken en de inwoners helemaal niet. Daarnaast is onduidelijk welke stakeholders op welke manier zijn betrokken en wat hun belangen zijn. De kaart uit het concept (waardevolle gebieden) is rondgestuurd. Er bestaat het risico dat de kaart een eigen leven gaat leiden.
CDA	Inhoudelijke vragen: Waarom is de Oude IJssel niet meegenomen in de potentie voor zonne-energie (drijvende panelen)? Hoe gaat gemeente zonnepanelen (voor particulieren) stimuleren? Wat zijn de criteria voor waardevol landschap? Wat is de stand van zaken met betrekking tot zonnepark Sinderen? Hoe slim is het om van het gas af te gaan als we over 10 jaar overstappen op waterstof? Opmerking: De kaart uit het concept (waardevolle gebieden) is nog niet duidelijk omdat oriëntatiepunten missen.
SP	-
PvdA	Procesvraag; Wat is de status van de kaart uit het concept (waardevolle gebieden)? Er bestaat het risico dat de kaart een eigen leven gaat leiden. Reactie bureau: deze is in het concept opgenomen zodat iedereen op dezelfde basis kan reageren. Naar aanleiding daarvan wordt een nieuwe kaart gemaakt.
VVD	Inhoudelijke vragen: Om welke initiatieven gaat het in het onderzoeksgebied (noordoosten in kaart)? Zijn de getallen (windturbines, ha zonnevelden en biomassacentrales) die genoemd zijn noodzakelijk om energieneutraal te zijn, of kunnen we zon en wind uitruilen? Reactie bureau: Als het om winnen van elektriciteit gaat, kun je die uitwisselen met zon of wind. Het gas gedeelte wordt lastiger.
D66	-

Onderwerp <i>Aard bespreking</i>	Thema: Hoe groter hoe beter <i>Open gesprek</i>
Samenvatting	In principe geldt hoe groter hoe beter; clusteren en flexibiliteit zijn wenselijk. De inpassing van een initiatief in het landschap en de participatie zijn echter belangrijk. De voorkeur voor grotere initiatieven moet niet de kleinere helemaal uitsluiten. Er werd ook benadrukt dat (eerst) de daken vol gelegd moeten worden.
Lokaal Belang	Hoe groter hoe beter is niet altijd het beste. Tevens, niet ten koste van alles. Welke vorm je ook hebt, je hebt altijd druk op het landschap en je moet voor draagvlak bij de inwoners zorgen. Molens tot 25 m ook lokaal ruimte geven. Dan is ruimtelijke concentratie niet per definitie wenselijk. Maak gebruik van bestaande mogelijkheden: eventueel met een verplichting om van nieuwe bedrijfsgebouwen de daken vol te laten leggen. Uitleg bureau: 300 windmolens van 15m leveren ongeveer evenveel energie als 1 grote windmolen. De impact op het landschap is echter niet gelijk.
CDA	Clusteren is een goed punt, alleen gaat dat niet werken met windmolens. Bij zon gaat clusteren wel. Dus wees flexibel.
SP	In principe geldt groter hoe beter (want meer energie), maar niet ten koste van

	alles. Je moet voor draagvlak bij de inwoners zorgen, vooral bij windmolens. Grondgebonden zonnepanelen op landbouwgrond is geen goed idee. Maak gebruik van bestaande mogelijkheden: eventueel met een verplichting om van nieuwe bedrijfsgebouwen de daken vol te laten leggen.
PvdA	In principe geldt hoe groter hoe beter; clusteren is wenselijk en grootte betekent meer opbrengst. Tegelijkertijd moet je kleinere projecten niet uitsluiten. Zorg er voor dat wanneer een park is afgeschreven, iets is toegevoegd aan de natuur.
VVD	In principe geldt hoe groter hoe beter; clusteren is wenselijk. Maar het blijft maatwerk. Als je echt duurzaamheidsstappen wilt zetten moet je voor realistische opties gaan. Dat kan los staan van de grootte. Kijk ook waar wind en zon gecombineerd kunnen worden. De VVD is benieuwd naar de reactie van de landbouworganisatie op het gebruik van gronden voor zonneparken.
D66	In principe geldt hoe groter hoe beter; clusteren is wenselijk waar het in het landschap past. Zo groot als nodig om de doelstelling te halen, maar wel slim. Zeker eerst de daken volleggen voordat we op de grond beginnen.

Onderwerp <i>Aard bespreking</i>	Thema: Geen opwek in waardevol landschap <i>Open gesprek</i>
	<i>Nuances: de term waardevol landschap in de kaart is een samenstelling geweest van diverse technische kaarten en gesprekken met stakeholders</i>
Samenvatting	Er mag in principe geen opwek plaatsvinden in waardevol landschap. Ontzie het waardevolle landschap dus zoveel mogelijk. Als een project goed in het landschap ingepast kan worden, nauwelijks opvalt of het landschap zelfs versterkt, kan een uitzondering worden gemaakt. Vooral het oostelijke deel van de gemeente wordt als waardevol gezien.
Lokaal Belang	Geen opwek in waardevol landschap. Landschap moet waarde behouden. Respecteer het landschap en zeker de natuurgebieden. Maak een goede afweging met recreatiegebieden.
CDA	Ontzie het waardevol landschap zoveel mogelijk, maar sluit de mogelijkheden niet volledig uit als een project onopvallend gerealiseerd kan worden. Het oosten is minder geschikt voor opwek dan het westen van de gemeente.
SP	Geen opwek in waardevol landschap, zeker niet in het oosten van de gemeente.
PvdA	Er zitten nuances in de term 'waardevol landschap'. Energie opwekken kan ook het landschap versterken.
VVD	In principe geen opwek in waardevol landschap. Maar als je met alle wensen en beperkingen rekening houdt, blijven geen gebieden meer over voor opwek. Pas de energiebron aan aan het landschap en pas de opwek daar goed in. Als waardevol landschap is gedefinieerd heb je een richtlijn waar je wel en waar niet opwek wilt.
D66	In principe geen opwek in waardevol landschap, tenzij het kansen biedt voor landschapsversterking. Indien de ambitie niet gehaald wordt kunnen we overwegen wel opwek te realiseren in waardevol landschap. Voorkeur gaat uit naar besparing als we daarmee de opdracht kunnen behalen.

Onderwerp <i>Aard bespreking</i>	Sub thema: Zon op erf en zonnepanelen op landbouwgrond <i>Open gesprek</i>
	<i>Nuances: geen duurzame energie in waardevol landschap met uitzondering van zon op erf; dat zijn zonnepanelen op het bouwblok van een stoppende agrariër.</i>
Samenvatting	Zon op erf zou ook in waardevol gebied mogen. Zon op erf kan het landschap versterken en gaat niet ten koste van landbouwgrond. Zonnepanelen op landbouwgrond: de meningen zijn hierover verdeeld. Deels wil de raad grondeigenaren niet belemmeren om zonneboer te worden, maar er werd ook gezegd dat zonnepanelen op landbouwgronden geen goed idee is.
Lokaal Belang	Veel boeren willen als ondernemer zonnepanelen leggen op hun gronden. Ze hebben hiervoor economische motieven.

CDA	Inhoudelijke vraag: Hoe wordt rekening gehouden met dierenwelzijn? Reactie bureau: We pakken er nu al zeker wat van mee en zorgen bijvoorbeeld bij de omheining dat dieren in- en uit kunnen.
SP	Grondgebonden zonnepanelen op landbouwgrond is geen goed idee.
PvdA	We willen ondernemers (boeren) niet belemmeren om te zoeken naar nieuwe invullingen. We willen mensen kansen bieden. Er is een spanningsveld tussen de LTO en de ondernemer.
VVD	Procesvraag: Is zon op erf en op landbouwgronden besproken in de ateliers? Reactie bureau: Ja, LTO en Plattelandsraad waren blij met de optie. Zon op erf is een goed model. De LTO wil geen zon op "goede" landbouwgronden maar geven hier geen definitie ervan.
D66	-

Onderwerp <i>Aard bespreking</i>	Thema: Wind kan overal versus wind kan nergens <i>Open gesprek</i>
	<i>Informatie: 6 windmolens = 44 ha. zon. Indien geen extra windmolens wordt de opgave: 13 (bestaande) windmolens en 100 ha zon. Met windmolens: 19 molens (6 extra) en 56 ha zon.</i>
Samenvatting	De aanwezigen riepen op tot maatwerk bij wind. Daarbij rekening houdend met draagvlak, de voorkeur voor clustering en natuurgebieden. Er is ook een mogelijkheid om meer zon te realiseren in plaats van grootschalige wind. Men is zich bewust van de mogelijkheid om meer op te wekken dan nodig en dan met andere gemeenten energieopwekking in te ruilen voor andere beleidsdoelen.
Lokaal Belang	Zorgvuldigheid en een zorgvuldige omgang met weerstand van inwoners is belangrijker dan snelheid. Als je kijkt naar de criteria (min. 400 m afstand tot woning) blijft er voor windmolens weinig plek over, zeker als je natuurgebieden uitsluit.
CDA	Wind kan niet zo maar overal, maar wel als er maatschappelijk draagvlak is en de revenuen verdeeld worden. Clusteren is goed. Bij de resterende 6 windmolens, moet je de mogelijkheid open laten om in plaats daarvan zon te realiseren.
SP	Wind kan overal, maar wel met maatschappelijk draagvlak. Dit kan je creëren door de maatschappij te laten profiteren van de revenuen.
PvdA	Kleine windmolens voor bedrijven en agrariërs moeten overal kunnen. Als gemeente moeten we erover nadenken of we meer willen produceren dan we nodig hebben en dat dan willen inruilen binnen de regio. De PvdA wil de discussie graag op ander niveau voeren.
VVD	Wind kan overal, maar alleen met draagvlak en liever in clusters. Het is maatwerk, passend in het landschap en op plekken waar het waait. Houdt beide opties (zon en wind) open. Reageert op PvdA stelling (meer energie dan OIJ nodig heeft): Eerst moeten we de eigen kaders op orde hebben. Dan weet je wat je kunt/wilt bieden.
D66	Liever geen wind. Als je windmolens nodig hebt om je doelstelling te halen, kijk dan naar draagvlak. Als je ze niet nodig hebt, probeer het met zon (of andere alternatieven) te realiseren.

Onderwerp <i>Aard bespreking</i>	Thema: Maximaal 50% lokaal eigenaarschap <i>Open gesprek</i>
	<i>Nuances: eigenaarschap staat centraal in deze stelling (aandeelhouders). Het zijn mooie opties in constructie, maar vraagt wel een financiële injectie die soms alleen op provinciaal of regionaal niveau zou kunnen.</i>
Samenvatting	De eis lokaal eigenaarschap moet goed afgewogen worden. Het is wenselijk dat het geld in de regio blijft en dat mensen financieel participeren. Dat mag echter

	niet ten koste gaan van de realiseerbaarheid. Kortom: de eisen in eerste instantie niet te hoog zetten.
Lokaal Belang	Lokale initiatieven zeker doen, maar kijk wel hoe haalbaar het is.
CDA	Waarom ontwikkelen we niet alles zelf met een coöperatie, bijvoorbeeld via AGEM?
SP	Het liefst 100% lokaal eigenaarschap. In ieder geval moeten de winsten terug vloeien naar de bevolking.
PvdA	Geld hier houden zou fijn zijn, via zelf ontwikkelen of 100% lokaal eigenaarschap. Het is wel lastig. Maar als gemeente zou je mee kunnen doen. Waterschap Rijn en IJssel hebben dezelfde doelstelling en zijn ook bereid om te financieren op andermans grond. Is daar een ingang mogelijk? Kunnen we elkaar opzoeken?
VVD	Niet te veel regels over participatie als er maar gezorgd wordt voor draagvlak. .
D66	Niet te veel regels over participatie en liever geen eis van 50% eigenaarschap. Maar maak het aantrekkelijk. Het voorbeeld van een coöperatie is mooi.

Onderwerp <i>Aard bespreking</i>	Vragen <i>Open gesprek</i>
Lokaal Belang	-
CDA	Kunnen Alliander en AGEM het aan om de energie te verwerken? Reactie bureau en ambtenaren: Uit gesprek met Alliander is gebleken dat OIJ op korte termijn geen problemen heeft met afvoeren van elektriciteit.
SP	Hoe gaan we de energie opslaan? En hoe zit het met waterstof mogelijkheden? Reactie bureau: we kijken nu naar ruimtelijke inpassing. Maar gemeente kijkt wel naar innovaties, waaronder waterstof. Opslag gaat wel ruimtelijk effect hebben. Aliander is daar mee bezig en er zullen ook meer partijen voor komen.
PvdA	-
VVD	Hoe kan het dat wij allemaal van het (aard)gas af moeten, terwijl het eigenlijk de beste fossiele brandstof is? Reactie bureau: de transitie is een beleidskeuze waar we toch wel rekening mee moeten houden. Het stoppen met aardgas heeft voornamelijk te maken met de aardbevingen in Groningen en niet met de energietransitie. Waterstofproductie is momenteel nog niet duurzaam en dus behoorlijk duur. Verwachting is dat we maar weinig waterstof voor het verwarmen van huizen gaan gebruiken. Het beschikbare waterstof zal voor mobiliteit en de industrie gebruikt worden, zij zijn bereid om hiervoor te betalen.
D66	-

Onderwerp <i>Aard bespreking</i>	Overige input <i>Open gesprek</i>
	<i>Vragen en opmerkingen worden meegenomen in een nieuw concept. Wethouder: we willen het zorgvuldig aanpakken. In mei in de raad zal iets te snel zijn. Vermoeden is net na de zomer. Na bespreking komt een nieuwe procesbeschrijving over de data. A la minute toezeggen hoeveel tijd nodig is, is niet te zeggen. Wel zegt de wethouder dat ze de tijd doorrekend en zo spoedig mogelijk een memo met tijden naar de raad stuurt.</i>
Lokaal Belang	Biovergisters en mestvergisters worden genoemd, maar is dat wel realistisch gezien de komende ontwikkelingen? Opwekken van stroom is belangrijk, maar wat gaan we doen met besparen? Cijfers van akkoord van Groenlo zijn uit 2012. Je moet nieuwe cijfers hebben. En van daaruit werken. Reactie ambtenaren: De ambitie is opgedeeld in meerdere subdoelen; besparen op gas en elektra zijn twee subdoelen waarop sterk wordt ingezet. Dus

	<p>inderdaad eerst besparen en dan pas opwekken. Voor de opgave is het peiljaar 2012 gekozen; alle energie die werd verbruikt in 2012 moet of worden bespaart of zelf worden opgewekt. We monitoren elke twee jaar, de factsheet van oktober 2018 zijn de meeste actuele cijfers. Volgende update is in 2020. Het referentiejaar blijft 2012.</p> <p>Biogas blijft lastig in te schatten. De opgave is gebaseerd op de reële potentie van de Achterhoek, zoals berekend in de local action plan uit 2012. Wel is het aanbod van biomassa en de vraag hier naar veranderd sinds 2012, dus in hoeverre de cijfers actueel zijn is een goede vraag.</p>
CDA	-
SP	-
PvdA	<p>Kunnen we een update van de factsheet juni 2018 krijgen? Hoe zit het nu? We willen graag dat de reeds ingekomen aanvragen snel behandeld worden. Reactie bureau: het is een optie om de al ingekomen initiatieven nu te behandelen voordat het definitieve uitnodigingskader vastgesteld is.</p>
VVD	-
D66	-

Toelichting op verslag DEEL 2: Wethouder Kock gaf toelichting over de stand van zaken over de invulling van de motie impuls duurzaamheid.'

1. Deelname project gasloos (wijk van de toekomst, subsidie provincie). We verkennen nu met Wonion welke wijken zouden kunnen in samenwerking met "Varsseveld Circulair". Voor de zomer hebben we in beeld met wie we verder willen gaan. Dit project kan in aanmerking komen voor de provinciale subsidie en voor de regiodeal;
2. Meer experts invliegen en met hen om tafel. We denken aan een avond over energietransitie (over 20/30/40 jaar schetsen) en energiebronnen van de toekomst, en een avond over circulariteit in twee delen: de maakindustrie en kringlooplandbouw;

Sluiting: 22:46 uur

Aldus vastgesteld door de commissies Fysieke Leefomgeving in zijn openbare vergadering van **10 april 2019**.

de commissiegriffier

de voorzitter

Dorien de Keyzer

Erik Schieven